

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Vraňany, okres Mělník

277 07 Vraňany 67

Identifikátor školy: 600 047 504

Termín konání orientační inspekce: 1. a 2. listopad 2001

Čj.	022 250/01-2157
Signatura	oc3bv101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Málotřídní škola se třemi třídami s 1. až 5. ročníkem, jedním oddělením školní družiny a školní jídelnou. V tomto roce ji navštěvuje 45 žáků, jejich celkový počet má v posledních letech mírně sestupnou tendenci. Škola slouží dětem z obce Vraňany a několika okolních obcí, cca 47 % žáků do školy dojíždí. Do 6. ročníku žáci přecházejí především do úplné základní školy ve Veltrusích nebo Lužce. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. Škola vystupuje a hospodaří formou zálohové organizace, zřizovatelem je obec Vraňany.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení průběhu vzdělávání v bloku předmětů český jazyk, matematika, prvouka, výtvarná výchova, tělesná výchova

Vzhledem k časovým kapacitám a rozvrhu hodin byla sledována výuka pouze v pěti předmětech u pěti učitelek. Celkem bylo provedeno 12 hospitací, v sedmi z nich probíhala výuka se spojenými dvěma ročníky. Průběh vzdělávacích procesů byl posuzován z hlediska plánování, organizování, motivace, hodnocení, interakce a komunikace.

Hodinové dotace u všech předmětů odpovídaly učebnímu plánu a obsah učiva učebním osnovám, přesto, že tematické plány učiva byly sestaveny obvykle jen stručnou formou, nebo u výchovných předmětů jako sled činnostních námětů. Ve třídách se sloučenými ročníky zkušené učitelky koncipovaly obsah učiva tak, aby se pro starší a mladší žáky vzájemně doplňoval a učební látka byla probírána v souvislostech. Výuka tří integrovaných žáků neprobíhala podle individuálních plánů, specifické vzdělávací potřeby dětí byly kompenzovány pouze individuálním přístupem vyučujících. Příprava všech učitelek na sledované hodiny byla zodpovědná, v několika případech ale i s didaktickými rezervami.

Požadovaná odborná a pedagogická způsobilost vyučujících odpovídala současným možnostem školy, v hospitovaných hodinách pokrývala výraznou menšinu. V českém jazyce je z celkového týdenní počtu hodin vyučováno s plnou způsobilostí cca 21 %, v matematice cca 41,7 %. Ve 2. a 3. ročníku působí učitelka s dlouholetou učitelskou praxí a odborností pro přírodovědné předměty 2. stupně základní školy, v 1. ročníku učitelka se středním pedagogickým vzděláním. Výchovné předměty byly rovněž vyučovány učitelkami s praxí, ale bez požadované způsobilosti.

Učební prostředí bylo vždy velmi pěkné a stimulující, ve všech třídách měli žáci k dispozici dostatek pracovního materiálu, v 1. třídě i manipulačních pomůcek. Tělesná výchova probíhala v prostorné cvičebně, vybavené pouze základním náčiním a nářadím; venkovní podmínky nejsou optimální, výuka atletických disciplin vyžaduje improvizace, pro míčové hry chybí hřiště. Didaktická technika byla využita pouze při výtvarné výchově (motivace poslechem hudby) a v matematice (práce s osobními kalkulátory). Psychohygienické zásady byly během sledovaných hodin dodržovány, v několika případech bylo málo pamatováno na relaxační uvolnění a důsledné dodržení žákovské přestávky, všeobecně byly sledovány správné návyky při psaní. Koberce k učebním činnostem mimo lavice využívala pouze jediná učitelka.

Organizace výuky je ovlivněna charakterem málotřídní školy; řada hodin probíhá při spojených ročnících nebo se na výuce jediného předmětu podílí více učitelů. Např. český jazyk v 5. ročníku vyučují 4 učitelky. V době inspekce bylo navíc dočasné rozvrhové provizorium, vyvolané odjezdem na výuku plavání. Vlastní organizační výkony učitelek se pohybovaly

v pásmu velmi dobrý až pouze vyhovující. Převažovalo klasické pojetí učení s dominantní rolí učitele a frontálním zapojováním celých ročníků, ale i za tohoto přístupu předvedly vyučující více než v polovině hodin kvalitní organizační kompetence. Řadu pěkných metod a forem využívala učitelka v samostatném 1. ročníku, profesionální zdatnost byla prokazatelná v hodinách matematiky a českého jazyka ve třídě nejstarších žáků. Zkušené učitelky ve většině předmětů dokázaly učební činnosti dvou ročníků dobře časově vyvážit a vzájemně doplňovat. Dobře metodicky organizovaná byla také hodina tělesné výchovy, která dětem poskytla intenzivní sportovní vyžití a radost z pohybu, netradiční bylo pojetí jedné z hodin výtvarné výchovy, motivované prožitkem z poslechu hudby. Menší učební efektivitu z hlediska použitých metod a forem měly ty hodiny, kde vyučující nesprávně pracovaly s učebními cíli, nebo kde převládal pouze jejich verbální projev a žáci byli v roli posluchačů a diváků. Nejvýrazněji byl tento styl výuky zaznamenán v hodině prvouky, rezervy byly rovněž v jedné z hodin výtvarné výchovy, českého jazyka a matematiky.

Ve většině učebních jednotek byly dobře využity různé motivační prvky, počínaje úvodním „naladěním“ při společném zpěvu či krátkém říkadlu, vždy byl sdělován obsah hodiny, event. i její cíl. Žáci byli motivováni rovněž i snahou předvést před inspektory svůj maximální výkon, po celé hodiny se zaujetím a intenzivně s učitelkami spolupracovali. Ty jim naopak oplácely častou pochvalou a oceněním výkonu nebo individuálním povzbuzováním. Dvě učitelky dokázaly v učebních procesech velmi dobře pracovat se sebekontrolou a sebehodnocením žáků. Klasifikace - jak dílčí v žákovských knížkách, tak i výroční v katalogových listech, naznačila problémy u většího počtu žáků, ve většině případů se jedná o děti ze sociálně a kulturně nepodnětného prostředí.

Vzájemné vztahy mezi učitelkami a žáky byly vždy pozitivní, děti respektovaly pravidla chování. V jedné třídě, kde převažovaly frontální rozhovory, výukový styl vyvolával vykřikování žáků a vytvářel atmosféru uvolněné a nekoordinované kázně s rizikem fixování nevhodných komunikativních návyků. Mluvní projev dětí byl všeobecně rozvíjen, u některých učitelek byl přímo vědomou i cílenou složkou výuky a dosahoval velmi dobrých výsledků. Velmi pěkně reagovaly některé děti již v 1. ročníku.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Celkově byla výuka v bloku sledovaných předmětů český jazyk, matematika, prvouka, výtvarná a tělesná výchova posouzena stupněm průměrný, s pozitivy a negativy v rovnováze.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

1. Hodnocení materiálních podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola využívá společně s mateřskou školou jednopatrovou budovu. Přístavba ze sedmdesátých let poskytuje velmi dobré prostorové podmínky, kromě tří kmenových tříd je zde k dispozici samostatná místnost školní družiny, knihovna, cvičebna a další prostory pro provoz školy; v areálu je velká školní zahrada, hřiště pro výuku tělesné výchovy chybí. Úložný i žákovský nábytek je udržovaný i postupně obnovovaný. Učebnicové vybavení je na dobré úrovni, fond učebnic a knih ve školní knihovně je průběžně doplňován. Pomůckové zázemí je celkově na standardní úrovni, z nových pomůcek převládají pomůcky dvojrozměrné. Slabým místem je audiovizuální a zejména počítačová technika, která zatím zcela chybí; videoprojektor, který je v inventáři školy, není v žádné z učeben nainstalován. Škola byla v minulých letech opakovaně vykradena, ředitelka se obává dalších materiálních ztrát.

Materiálně technické podmínky školy jsou v některých oblastech velmi dobré, v jiných podprůměrné, celkově hodnoceny stupněm průměrný.

2. Hodnocení psychohygienických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Počtem žáků málotřídní škola splňuje zákonný požadavek, i když počet dětí se v posledních letech mírně snížil.

Počet žáků ve třídách:

I. třída		II. třída		III. třída	
1. ročník		2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník
9 žáků		6 žáků	12 žáků	7 žáků	11 žáků

Časová stavba rozvrhu i přestávek odpovídá požadavkům vyhlášky o základní škole, přestávky tráví děti v učebnách nebo venku na školní zahradě. Ve všech třídách jsou relaxační koberce, během přestávek si zde děti mohou hrát, v I. třídě mají i vlastní hračky. Žákovský nábytek ve třídách je obvykle jen jednoho velikostního druhu. Dlouhodobě problematickým je velmi časný začátek výuky, který je přizpůsoben části dojíždějících žáků na 7:15 hod, školní družina nemá zaveden ranní provoz. Pitný režim je zajišťován, realizuje se také program „školní mléko.“ Obědy jsou podávány v pěkné školní jídelně přímo v budově školy. Žákovská šatna je společná pro všechny ročníky, prostorově vyhovuje. Sociální zařízení má dobrou hygienickou i estetickou úroveň. Pedagogické dozory jsou písemně ustanoveny. V knize úrazů jsou za poslední rok evidovány dva lehké registrované úrazy, ke kterým došlo při tělesné výchově. Školení a poučení žáků o školním řádu a BOZP je podle zápisů v třídních knihách dodržováno. Příjemný dojem školního prostředí umocňuje jeho celková čistota.

Psychohygienické podmínky byly posouzeny stupněm velmi dobrý.

3. Hodnocení personálních podmínek výchovně vzdělávací činnosti

O výchovně vzdělávací práci se dělí šest vyučujících, z toho dvě učitelky z mateřské školy pracují jako externisté. Z hlediska plné odborné a pedagogické způsobilosti pro daný stupeň školy splňuje kvalifikační požadavek pouze ředitelka školy. Tři ze čtyř kmenových pedagogických pracovníků, včetně paní ředitelky, působí na škole 30 a více let, žádná z nich nebydlí v místě školy.

Z hlediska typu dosaženého a požadovaného vzdělání má personální obsazení školy závažné nedostatky. Podle inspekčního zjištění se uvedená skutečnost na kvalitě výchovně vzdělávací práce školy výrazně neprojevila.

4. Hodnocení podmínek z hlediska plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků a kontrolních mechanismů

Ředitelka školy působí ve funkci nepřetržitě od roku 1981, na zdejší škole pracuje 38 let, v tomto školním roce již jako pracující důchodce. Zná velmi dobře místní podmínky, možnosti i potřeby žáků i zaměstnanců, v místě má přirozenou autoritu. Plány k řízení školy se omezují pouze na jednoduché koncepční vize. Od vyučujících jsou požadovány učební tematické plány. Porušování učebních osnov nebylo zjištěno, hodinové dotace učebních plánů ve všech předmětech odpovídaly učebnímu plánu vzdělávacího programu.

Organizační struktura školy je jednoduchá, všichni pedagogičtí a správní zaměstnanci podléhají přímému řízení ředitelky školy; nevyjasněná je řídicí kompetence ředitelky k vedoucí školní jídelny, i když je stravovací zařízení zařazeno do sítě škol jako součást školy. Školní řád je přejetý dokument s netradičním pojetím, chybějí v něm ale některá povinná ustanovení, např.

o provozu školy a povinnostech pracovníků, neprokazatelné je také jeho odsouhlasení pedagogickou radou. Další povinná dokumentace byla předložena v požadovaném rozsahu, je řádně a přehledně vedena, výroční zpráva o činnosti a hospodaření má zákonem stanovený obsah. Při organizování školy se zúčastňují především dobré interpersonální vztahy, které umožňují bezproblémové rozdělení úkolů a povinností i operativní řešení aktuálních požadavků.

Vzdělávací nabídka školy je ovlivněna dojížděním žáků i vyučujících a jejich dopravními možnostmi. Nad rámec povinné výuky je zaveden nepovinný předmět pohybové hry pro 1. a 2. ročník. Zájmovou oblast doplňuje kroužek ručních prací. Každoročně je organizována výuka plavání a škola v přírodě. Ve školní budově probíhá soukromá výuka anglického jazyka, kterou organizuje cizí subjekt a která je určena žákům školy. Děti rovněž jezdí na různé kulturní a poznávací akce, zapojují se do soutěží, formou sběrů se organizuje veřejně prospěšná činnost. Pro rodiče a veřejnost jsou pořádána veřejná vystoupení, rodiče mají možnost zúčastnit se vyučovacích hodin. Individuální odborná pomoc pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami je zatím pouze v rovině dílčích tolerancí a individuálního přístupu. Ze tří vykazovaných integrovaných žáků splňoval podle předložené dokumentace nárok pouze jediný. Přesto je ve všech ročnících řada dětí s výukovými problémy, ve škole je vysoký počet dětí ze sociálně slabších rodin a méně podnětného kulturního zázemí. Proškolení pro odborné nápravy speciálních poruch učení a chování absolvovala pouze ředitelka školy.

Vedení a motivování pracovníků je v malém pracovním kolektivu založeno především na vzájemně pozitivních vztazích a na důvěře, nezkušené učitelce je poskytována častá metodická pomoc. Všechny třídní učitelky se v rámci podmínek zapojují do seminárního sebevzdělávání, z odborných pedagogických periodik jsou odebírány pouze dva tituly. Vedení a motivování pracovníků vychází z klasického pojetí školy, do značné míry je ovlivněno personální strukturou pedagogického sboru a obtížnou dopravní obslužností. Kritéria pro hodnocení pracovníků byla předložena, z hlediska praxe mají do značné míry jen formální význam.

Kontrolní mechanismy jsou v podmínkách zdejší školy rovněž specifické, frekvence hospitací je podle zápisů v třídních knihách všeobecně nízká. Pozitivní je snaha o vlastní sebekontrolu v oblasti vědomostí a dovedností žáků, ve spolupráci se spádovou školou jsou zadávány společné písemné testy. Málotřídní škola má velký zájem na tom, aby její žáci byli po přestupu na úplné školy úspěšní.

Systémové podmínky řízení z hlediska plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků i kontroly byly posouzeny stupněm průměrný.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Materiální, psychohygienické, personální a systémové podmínky byly v souhrnu posouzeny stupněm průměrný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výkazy o základní škole podle stavu k 30. září roků 2001, 2000, 1999.

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 256 ze dne 14. března 1996 a výpis z rozhodnutí čj. 129/00 ze dne 14. srpna 2000.
- Rozvrhy hodin podle tříd a souhrnný rozvrh školy pro školní rok 2001/2002.
- Školní řád, řád cvičebny.
- Výroční zpráva o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1999/2000.
- Třídní knihy ze školních roků 1998/1999, 1999/2000, 2000/2001 a 2001/2002.
- Katalogové listy žáků a třídní výkazy 1. až 5. ročníku.
- Dokumentace žáků se specifickými poruchami učení.
- Dokumentace k plánování a kontrolní činnosti, koncepce práce školy.
- Záznamy o práci v nepovinných předmětech a kroužcích.
- Žákovské knížky, sešity a písemné práce žáků školy.
- Tematické plány učiva sledovaných předmětů.
- Kritéria osobního hodnocení.
- Inspekční zpráva čj. 033-52/98-2712, ze dne 17. dubna 1998.
- Aktuální podkladová dokumentace k orientační inspekci vypracovaná ředitelkou školy dne 30. října 2001, čj. 142/2001.

ZÁVĚR

- *Úroveň vzdělávání v bloku sledovaných předmětů z hlediska plánování, organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace je na standardní úrovni, posouzena byla stupněm průměrný.*
- *Úroveň podmínek vzdělávání v oblasti materiální, psychohygienické a personální je průměrná. Systémové podmínky z hlediska plánování, organizování, vedení a motivování a kontrolních mechanismů jsou rovněž na průměrné úrovni. Ředitelka spolehlivě řídí a zabezpečuje chod školy, na základě dlouholetých zkušeností a tradičních zvyklostí ovlivňuje výchovně vzdělávací činnost. Její strategické vedení školy do značné míry ovlivňuje omezená pracovní perspektiva.*
- *Z hlediska vývoje a v porovnání se závěry poslední inspekční zprávy se zlepšila nabídka různých aktivit a zájmových útvarů, organizuje se škola v přírodě. V oblasti materiálních podmínek stále chybí výpočetní technika a hřiště. V souvislosti s nižším počtem žáků klesl počet tříd.*

Škola byla v souhrnu sledovaných ukazatelů zhodnocena jako standardní, s pozitivy a negativy v rovnováze. Výuka odpovídá charakteru klasické, tradiční málotřídní školy. Předností je především pěkné učební prostředí, vlídná atmosféra a pozitivní sociální vztahy, děti v této škole dostávají příležitost ke klidnému sociálnímu zrání, výuka při spojených ročnících nesnižuje úroveň vzdělávání.

Doporučení pro ředitelku školy

- Formou dotazníku zjistit názor všech rodičů na začátek výuky od 7:15 hod, event. hledat se zřizovatelem řešení na odstranění tohoto problému.
- Zvýšit počet kontrolních hospitací.
- Ujasnit řídicí kompetence vedoucí školní jídelny.
- Zkvalitnit práci s dětmi se specifickými požadavky výchovy a vzdělání, v případě integrovaných žáků postupovat důsledně dle Metodického pokynu k integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení čj. 16 138/98-24.
- Ve spolupráci se zřizovatelem zlepšit venkovní podmínky pro tělesnou výchovu a sportovní aktivity.
- Usilovat o vybavení školy počítačovou technikou pro výukové účely.

Doporučení pro zřizovatele

- Podpořit materiální rozvoj školy v oblasti výpočetní a kopírovací techniky.
- V areálu školy vybudovat školní hřiště.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Eva Kindlová
Členové týmu	Mgr. Petr Jiroš

V Berouně dne 21. listopadu 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. listopadu 2001

Razítko

Ředitelka školy

Jana Barešová

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy Krajský úřad Praha	2001-12-15	022 259/01-2157
Zřizovatel - Obecní úřad Vraňany	2001-12-15	022 260/01-2157

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány